

REPUBLIKA SLOVENIJA
KABINET PREDSEDNIKA VLADE

VELJA GOVORJENA BESEDA!

GOVOR

PREDSEDNIKA VLADE RS BORUTA PAHORJA NA ZAKLJUČNI SLOVESNOSTI OB 140-LETNICI PROSTOVOLJNEGA GASILSTVA NA SLOVENSKEM

Ljubljana, 13. december 2009

*Spoštovane gasilke, gasilci,
spoštovani visoki gostje,*

vesel sem, da vas lahko nagovorim v tako prijetnem okolju na prireditvi, ki je posvečena pomembnemu jubileju slovenske gasilske organizacije. 140 let organiziranega dela je častitljiva doba, s katero se lahko pohvali le redka nevladna organizacija na tleh današnje Slovenije. In ker je gasilska organizacija v preteklosti odigrala izjemno pomembno vlogo ne le v svoji primarni dejavnosti, ampak je vplivala na vsakdanje življenje naših prednikov, potem je prav, da tudi na današnji večer, ko ima sicer prvo besedo glasba, o njej pristavim nekaj misli. Z njimi se želim pridružiti izrazom spoštovanja do vaše prehojene poti in do dosežkov na tej poti ter se zahvaliti za pomembno dejavnost, ki jo večinoma prostovoljno opravljate še danes.

Podobno kot drugod v Evropi so tudi na Slovenskem gospodarske in družbene razmere za začetek bolj organiziranih oblik boja proti ognjenim zubljem dozorele v drugi polovici 19. stoletja. Tako je pred 140 leti vitez dr. Josip Savinšek v Metliki s somišljeniki ustanovil prvo organizirano prostovoljno požarno brambo na Slovenskem. Zgled so prevzemala mesta in trgi dežel Kranjske, Koroške in Štajerske in začel se je proces ustanavljanja prostovoljnih gasilskih društev. Ta društva so delovala na podlagi leta 1868 sprejetega cesarskega zakona o društvih, ki je opredelil pravico do združevanja. Na istih osnovah so delovala tudi napredna sokolska telovadna društva in čitalnice. Pogosto so bili člani enega društva organizirani tudi v drugem. Skratka, to je bil čas preporeda in izrazitejših domoljubnih pobud, katerih nosilci so bili ugledni posamezniki.

Članstvo v gasilskem društvu je bilo spričo plemenitih ciljev od vsega začetka cenjeno, zato so bili člani obrtniki, trgovci, gostilničarji, učitelji, zdravniki in drugi, ki so mogli finančno pomagati pri nakupu prve opreme, uniform in kmalu tudi pri zidavi gasilskih domov. Ker so v vodstvih gasilskih društev po mestih prevladovali gospodarsko prodornejši in vplivnejši Nemci, je bil sprva tudi občevalni jezik nemški. Toda razvoj gasilstva je hkrati prinašal tudi slovensko narodno zorenje. Postopoma so se v gasilskih društvih vse bolj uveljavljali Slovenci, ki so proti koncu 19. stoletja že oblikovali slovensko gasilsko izrazje. To je bil velik dosežek v jezikovno-kulturnem napredku slovenskega naroda.

V gasilski organizaciji se je članstvo ne le seznanjalo s takratno sodobno gasilsko tehniko in gasilskim orodjem, ampak so gasilci kmalu prevzeli pobude tudi na kulturno-prosvetnem področju, kar je še posebej izrazito veljalo za podeželje. Pod okriljem gasilskih društev so na

primer nastajale gasilske godbe, sprva narodnostno mešane, pozneje pa povsem slovenske. Ta dejavnost je bila ob osnovnem poslanstvu tista, ki je krepila narodno zavest in poudarjala slovenstvo.

Gospe in gospodje, pogled v preteklost je ob takšnih jubilejih, kot je vaš letošnji, nedvomno dobrodošel. To nam omogoča, da se ponovno zavemo, da je bila že v izvornih načelih požarne brambe najpomembnejša vzgoja ljudi, razvijanje čuta za solidarnost, tovarištvo in za pomoč ljudem v stiski, kasneje pa tudi za nestransko delovanje celotne organizacije. Tudi v današnjem času se gasilstvo opira na zgodovinska izročila predhodnikov, katerih zapuščina je resnično bogata. Temelji na vrednotah, kot so humanost, solidarnost, prostovoljstvo, množičnost, tovarištvo, nesebičnost in nestransko delovanje. Te vrednote skozi čas niso izgubile na pomenu. Ravno obratno. V sodobni družbi, kjer smo priča uveljavljanju povsem drugačnih vrednot, ki postavljajo v ospredje posameznika in njegovo prizadevanje po kopičenju materialnih dobrin, ste lahko s svojim ravnanjem zgled vsemu prebivalstvu.

Humanost vašega dela se kaže v stalni pripravljenosti pomagati vsem, ki so pomoči potrebni. Vloga vaše organizacije v družbi se je po osamosvojitvi Republike Slovenije še okrepila. Postali ste najštevilčnejša splošna reševalna sila v sistemu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Že dolgo ne izvajate le gašenja, ampak svojo pomoč nudite skupaj z drugimi reševalci praktično na vseh področjih zaščite in reševanja. In te pomoči smo bili doslej tudi vedno deležni. Naše državljanke in državljanji nikoli in nikjer niso ostali brez vaše pomoči, ne glede na čas in kraj, kjer jih je nesreča doletela.

Na prvi pogled se morda dozdeva, da solidarnost v današnjem času nekoliko izgublja na pomenu. A temu v resnici ni tako. Njen pomen ne sme zbledeti, saj je potreba po solidarnosti stalnica, ki še posebej naraste v kriznih razmerah ob nesrečah vseh vrst. Solidarnost vas, gasilk in gasilcev, je povsem konkretna in praktično vsakodnevno prisotna povsod tam, kjer so ljudje ogroženi.

Vaše delovanje temelji tudi na prostovoljstvu. To je vrednota, ki je in mora ostati še posebej cenjena. Ne morem si predstavljati, da bi lahko država vzdrževala toliko poklicnih reševalcev, kot jih zagotavljate vi prostovoljci, za primer različnih naravnih, civilizacijskih in drugih nesreč, ki nas lahko vsak trenutek prizadenejo. Bistvo vašega prostovoljstva je v tem, da ne sprašujete, koliko boste dobili in da tudi ne pričakujete posebne nagrade za čas, ko pomagate in rešujete, ko opravljate preventivne dejavnosti, ko se v svojem prostem času usposablimate in urite. Vašo predanost gasilstvu izkazuje v trenutkih, ki so najtežji, ko ljudje potrebujejo pomoč. Prav zato je vaša pripravljenost nenadomestljiva, znanje obsežno, pripravljenost in izurjenost pa primerni.

Zavedamo se, da se gasilci pri opravljanju svoje primarne dejavnosti srečujejo tudi z omejitvami in težavami, povezanimi s statusnimi vprašanji prostovoljstva, še posebej v odnosu do delodajalcev. Zato smo izboljšanje tega statusa kot prednostno nalogo zapisali v naš srednjeročni nacionalni program varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami do leta 2015, ki ga je letos julija na predlog vlade sprejel Državni zbor. Kot predsednik vlade se bom zavzemal, da bo to tudi uresničeno. Še več, zavzemal se bom, da bomo preko proračunskih in drugih sredstev ter pomoči skupaj z občinami skrbeli za primerno opremljenost in visoko usposobljenost našega gasilstva, zlasti pa za čimbolj enakomeren razvoj gasilske dejavnosti v vseh okoljih naše domovine.

Vaš prepoznavni znak je tudi množičnost, saj kot najštevilčnejša organizacija na naših tleh združujete več kot 130.000 članov. Izjemnega pomena za trdnost in vitalnost vaše organizacije je vključevanje članic in članov vseh starosti in obeh spolov. V vaših gasilskih veteranih ste prepoznali člane, ki lahko svoje bogate izkušnje in znanje prenašajo na mlajše

rodove, članice pa se uveljavljajo tudi na položajih, ki so bili v preteklosti ženskam nedosegljivi. Tako srečujemo vse več gasilk, ki sodelujejo v operativnih enotah, ki so uspešne tekmovalke, ki so skozi program usposabljanja dosegle visoke strokovne nazive in ki nenazadnje v gasilskih društvih in zvezah prevzemajo tudi poveljniške in predsedniške položaje.

Glede na dejstvo, da vaše članstvo v zadnjih letih številčno narašča, se vam ni treba bati za nadaljevanje izročila. Seveda je nujen pogoj za to vključevanje mladih v vaše vrste in razvijanje takšnih vzporednih aktivnosti, ki mlade zanimajo, da bodo kasneje, ko odrastejo, ostali zvesti člani vaše organizacije. Nova priložnost za stik z mladimi, za predstavitev gasilske dejavnosti in za njihovo vključevanje v gasilske vrste se vam ponuja skozi izbirni predmet Varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, ki bo v slovenskih osnovnih šolah zaživel v naslednjem šolskem letu.

Spoštovane gasilke in gasilci, po osamosvojitvi ste dosegli, da je slovensko gasilstvo enotno in da je enotna tudi prostovoljna gasilska organizacija. Tako kot nesreče ne poznajo delitev, se tudi gasilstvo ne more deliti na poklicne in prostovoljne gasilce. Oboji ste nepogrešljivi, saj se med seboj dopolnjujete. Bistveno je, da tudi današnja gasilska organizacija po vzoru svoje bogate tradicije in zgodovine vse svoje napore usmerja v krepitev gasilstva, izboljševanje svoje pripravljenosti, usposobljenosti in skupaj z drugimi reševalci odzivnosti na različne nesreče.

Že vaši predniki so se zavedali, da bi bilo za idejo gasilstva pogubno, če bi se organizacija uklonila notranji prevladi te ali one politične stranke. In tudi danes je zelo pomembno, da ostaja gasilska organizacija nestrankarska, saj samo to zagotavlja, da bo lahko stotine gasilskih društev učinkovito delovalo v svojih okoljih. Bodite tudi v prihodnje zgled drugim nevladnim organizacijam, med katerimi se posamezne ukvarjajo predvsem same s seboj. Vse to bo omogočilo, da boste še bolj učinkoviti in še uspešnejši pri uresničevanju svojega plemenitega poslanstva.

Slovensko gasilstvo si je z zglednim delovanjem in učinkovitimi posredovanji postopoma pridobilo visok ugled ne samo doma, ampak tudi v tujini. V mednarodnem merilu skrbi gasilska organizacija za sodelovanje in povezovanje s sosednjimi državami in svetom, še posebej z delovanjem v mednarodni gasilski organizaciji, katere predsednik je danes tudi med nami. Dokaz zavzetega in kakovostnega strokovnega dela so tudi vrhunski tekmovalni rezultati vaših enot v gasilsko-športnih disciplinah v različnih kategorijah, s katerimi ste se med drugim dokazali na letošnjih gasilskih olimpijskih igrah v Ostravi.

Slovenska vlada, državljanke in državljani smo ponosni na vas in smo vam hvaležni za vaše razdajanje v prid sočloveku in za vašo stalno pripravljenost za požrtvovalno nudenje pomoči. Vem, da lahko vselej računamo na vas: posamezniki, družba, država. Zato vam kot predsednik slovenske vlade izrekam zahvalo za vaše opravljeno delo, prav tako pa tudi čestitke ob visokem jubileju. Ne verjamem, da bi mogel biti kje kdo, ki se mi ne bi hotel pridružiti, ko vam čestitam z vašim pozivom, ki je hkrati klic v sili in odziv nanj. Na pomoč!

In čisto na koncu, ker smo se že dodobra približali zaključku letošnjega leta, naj vam čestitam ob bližnjem dnevu samostojnosti ter zaželim prijetne božično-novoletne praznike in v vseh pogledih mirno in uspešno leto 2010.

Hvala.